

Opgang, 5 april 2026 Pasen

Teksten

1 – Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847): "Surrexit pastor bonus", opus 39:3 (Chamber Choir of Europe, o.l.v. Nicol Matt)

Mendelssohn componeerde drie motetten voor vrouwenstemmen, geïnspireerd door een bezoek aan Trinità dei Monti, de kerk bovenaan de Spaanse Trappen in Rome, die hij in 1830 bezocht. Nadat hij de nonnen daar had horen zingen, schreef hij op 20 december 1830 aan zijn ouders:

De Franse nonnen zingen daar, en het is wonderbaarlijk mooi. [...] Nu moet je nog iets weten: je mag de zangers niet zien. Daarom heb ik een ongebruikelijk besluit genomen: ik ga iets componeren voor hun stemmen, iets wat ik me nog precies herinner.

"Surrexit pastor bonus" (De Goede Herder is opgestaan) is een bewerking van een Latijnse hymne voor de Zondag van de Goede Herder. Het is gebaseerd op de verwijzing naar Jezus als de Goede Herder in het Evangelie van Johannes (10:12,13,15).

Koor

Surrexit pastor bonus, qui animam suam posuit pro ovibus suis.
Et pro grege suo moribi ghatu est.
Alleluja.

De goede herder stond op en gaf zijn leven voor zijn schapen.
En hij was bereid te sterven voor zijn kudde.
Halleluja.

Duet

Tolerunt dominum meum, tolerunt et nescio ubi posuerunt eum.

Ze hebben mijn meester meegenomen, ze voeren hem weg, en ik weet niet waar ze hem hebben gebracht.

Si tu sustulisti eum, dicito mihi et ego tollam.

Als je hem hebt meegenomen, zeg het me dan, dan haal ik hem weer op.

Solo en koor

Surrexit Christus spes mea.
Braecedet vos in Galilaeam.
Alleluja!

Christus, mijn hoop, is opgestaan.
Hij zal u naar Galilea leiden.
Halleluja!

2 – Georg Philipp Telemann (1681-1767): Cantate "Der Tod ist verschlungen in den Sieg", TWV 1:320 (a 4) (Dorothee Fries; Mechthild Georg; Andreas Post; Albrecht Pohl; Bach-Chor Siegen; Hannoversche Hofkapelle; Friedemann Immer Trumpet Consort, o.l.v. Ulrich Stötzel)

Een cantate geschreven voor de derde paasdag, die begint met een referentie naar Paulus' brief aan de Korinthiërs.

Koor (1 Korinthiërs 15:55,57)

Der Tod ist verschlungen in den Sieg.
Tod, wo ist dein Stachel?
Hölle, wo ist dein Sieg?
Gott aber sei Dank, der uns den Sieg gegeben hat durch unsern Herr Jesum Christum.

De dood is verslonden en overwonnen.
Dood, waar is je angel?
Hel, waar is je overwinning?
Maar laten we God danken, die ons de overwinning gegeven heeft door onze Heer Jezus Christus.

Vervolg op pagina 2

Recitatief (tenor)

So freudig singet heute meine Seele, da mein Erlöser aus der Grabeshöhle als Sieger aufersteht.

Bisher hatt ich bei seinem bitterm Leiden vergessen aller Freuden; denn mein Gewissen sagte mir, daß meine Sünden, welche er getragen, ihn an das Kreuz geschlagen.

Doch da er heute aus der Gruft hervor als Überwinder geht, erwacht mit ihm auch mein Vergnügen; ich sehe ja, wie alle meine Feind durch ihn geschlagen sind.

Anstatt der bitterm Klagelieder singt nun mein Geist sein Halleluja wieder.

Duet (tenor, bas)

Halleluja sei, mein Jesu, dir gesungen, daß du aus den Sündenketten mich zu retten hast so ritterlich gerungen.

Recitatief – Arioso (alt)

Das Sonnenlicht, so heute aus des Grabes Schatten bericht, bringt mir des Segens Frühling mit.

Der Held im Streit, so nach des Kampfes frohem Ende heut triumphierend zu mir tritt, reicht mir nummehro beide Hände voll Heil und Seligkeiten dar und spricht:

Vergnüge dich daran!

Nimm, was du willst, davon im Glauben, für dich ist es erworben!

Denn nur darum bin ich gestorben, daß des Todes Tod, der Höllen Pest, das Ende deiner Not, dein Heiland möchte werden.

Dich schreckt nun weiter keinerlei Gefahr.

Komm her zu mir.

Du bist errettet von Beschwerden.

Aria (sopraan)

Die Höll ist überwunden, der Satan ligt gebunden, Gottlob! Und ich bin frei.

Ich weiß von keinen Nöten, kein Tod kann auch nicht töten, sein Schrecken ist vorbei.

Recitatief (bas)

Ech weiß nunmehr und bin gewiß, daß mein Erlöser lebt.

Ach aber, weiß ich auch, ich werde leben.

Mit diesem Fleisch, mit diesen Beinen werd ich dereinst vor ihm erscheinen.

Denn, ob der Leib gleich muß vermodern, so wird ihm doch das Leben wiedergeben der, welcher alle Welt wird vors Gerichte fordern.

Sein Tod hat meinen Tod versüßt, daß er mir nun ein Lebensbote ist.

Im Grabe schlaf ich aus von allem Jammer, gleich als in einer stillen Kammer.

So freu ich mich zu sterben, durch Christi Auferstehung kann ich nicht verderben.

Mijn ziel jubelt vandaag, want mijn Verlosser staat zegevierend op uit het graf.

Tot nu toe had ik in zijn bittere lijden alle vreugde vergeten; want mijn geweten zei me dat mijn zonden, die hij droeg, hem aan het kruis hadden genageld.

Maar nu hij vandaag als overwinnaar uit het graf tevoorschijn komt, ontwaakt ook mijn vreugde met hem; want ik zie hoe al mijn vijanden door hem verslagen zijn.

In plaats van bittere klaagzangen zingt mijn ziel nu weer Hallelujah.

Halleluja, mijn Jezus, wordt voor U gezongen, omdat U zo ridderlijk gestreden hebt om mij te redden uit de ketenen van de zonde.

Het zonlicht, zoals vandaag vanuit de schaduwen van het graf doorgegeven, brengt me de zegen van de lente.

De held uit de strijd, die vandaag na het vreugdevolle einde van het gevecht triomfantelijk op mij afkomt, strekt nu zijn handen vol verlossing en zaligheid naar mij uit en spreekt:

Geniet ervan!

Neem wat je wilt, in de overtuiging dat je het verdiend hebt!

Dat is de enige reden waarom ik gestorven ben, opdat de dood, de plaag van de hel, een einde zou maken aan jullie lijden, jullie verlosser zou zijn.

Geen enkel gevaar kan je nu nog bang maken. Kom hier bij mij.

Je bent bevrijd van alle kwalen.

De hel is overwonnen, Satan is gebonden, Godzijdank! En ik ben vrij.

Ik ken geen leed, geen dood kan doden, de terreur ervan is voorbij.

Ik weet nu en ben er zeker van dat mijn Verlosser leeft.

Maar ik weet ook dat ik zal blijven leven.

Met dit lichaam, met deze benen, zal ik op een dag voor hem verschijnen.

Want hoewel het lichaam moet vergaan, zal het weer tot leven worden gewekt door Hem die de hele wereld tot oordeel zal roepen.

Zijn dood heeft mijn eigen dood verzacht, doordat hij nu een boodschapper van leven voor mij is.

In het graf slaap ik vrij van alle verdriet, als in een stille kamer.

Daarom ben ik blij te sterven; door de opstanding van Christus kan ik niet verloren gaan.

Pagina 3

Aria (alt)

Leget nur die matten Glieder in den Sarg zur Ruhe
nieder, süß und sanfte schlaf ich ein. Tod und Gruft
kann mich nicht schrecken, Jesu wird mich
auferwecken, und so kann ich freudig sein.

Leg mijn vermoeide ledematen te rusten in de kist;
zacht en vredig zal ik inslapen.

De dood en het graf kunnen mij niet afschrikken;
Jezus zal mij opwekken, zodat ik vol blijdschap kan
zijn.

Koraal

Weil du fom Tod erstanden bist,
werd ich im Grab nicht bleiben,
mein höchster Trost dein Auffahrt ist, Todsfurcht
kann sie vertreiben.

Denn wo du bist, da kom ich hin,
daß ich stet bei dir leb und bin,
drum fahr ich hin mit Freuden.

Omdat u uit de dood bent opgestaan, zal ik niet in
het graf blijven, mijn grootste troost is uw
hemelvaart, die kan de angst voor de dood
verdrijven.

Want waar u ook bent, daarheen zal ik komen, om
voor altijd bij u te zijn en te leven, daarom ga ik daar
met vreugde heen.